

LM informē par izmaiņām sociālajā jomā



LR Labklājības ministrija

Īstenojot valsts sociālo politiku darba, sociālās aizsardzības, bērnu tiesību aizsardzības, bērnu un ģimenes lietu, kā arī cilvēku ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju jomā, Labklājības ministrija (LM) informē par vairākām būtiskām izmaiņām, kas stāsies spēkā 2017. gadā.

No 2017. gada 1. janvāra:

- Minimālā mēneša darba alga normāla darba laika ietvaros būs **380 eiro**.
- **Pārrēķinās pensijas** (vecuma un apgādnieka zaudējuma pensijas, kā arī saskaņā ar Nolikumu „Par izdienas pensijām” piešķirtās izdienas pensijas), kuras piešķirtas vai pārrēķinātas 2011. gadā. Pārrēķinot pensijas, tās palielināsies cilvēkiem, kuri pensijas sāka saņemt ekonomiskās krīzes laikā, piemērojot negatīvus pensijas kapitāla indeksus. Pensiju pārrēķins notiks automātiski, un senioriem papildus nekas nav jādara. Pārskatīto pensijas apmēru noteiks no 2017. gada 1. janvāra un par periodu no 1. janvāra to izmaksās līdz 2017. gada jūnijam.
- **Slimības pabalstu** izmaksās cilvēkiem, kuriem darba nespēja iestājusies nodarbinātības periodā. Pēc darba attiecību pārtraukšanas cilvēkiem ir tiesības iegūt bezdarbnieka statusu, reģistrējoties Nodarbinātības valsts aģentūrā, kā arī saņemt bezdarbnieka pabalstu.
- Pagarinās **bezdarbnieka pabalsta** piešķiršanas kvalifikācijas periodu – sociālās apdrošināšanas iemaksām bezdarba gadījumam būs jābūt veiktām ne mazāk kā 12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu periodā (šobrīd 9 mēneši 12 mēnešu periodā) pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas. Personai, kura bezdarbnieka statusu būs ieguvusi līdz 2017. gada 31. martam, tiesības uz bezdarbnieka pabalstu noteiks saskaņā ar līdzšinējo tiesisko regulējumu, kas ir spēkā līdz šī gada beigām. Tādējādi šiem cilvēkiem, lai pretendētu uz bezdarbnieka pabalstu, būs jābūt veikušiem sociālās iemaksas vismaz 9 mēnešus 12 mēnešu periodā.
- Tiesības uz **vecāku pabalstu** būs arī tad, ja darba tiesiskās attiecības ir bijušas uz grūtniecības vai dzemdību atvaļinājuma iestāšanās brīdi, bet beigušās šā atvaļinājuma laikā.
- **Ģimenes valsts pabalsts par ceturto** un nākamajiem bērniem būs **50,07 eiro** mēnesī pašreizējo 34,14 eiro vietā (4,4 reizes lielāks nekā par pirmo bērnu ģimenē). Lai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) varētu veikt nepieciešamās izmaiņas informācijas sistēmās, paredzēts pārejas periods. Proti, **VSAA no 2017. gada 1. janvāra pārrēķinās pabalsta apmēru**, un starpību izmaksās ne vēlāk kā līdz 2017. gada 1. maijam.
- **Valsts sociālos pabalstus** (ģimenes valsts pabalstu, bērna kopšanas pabalstu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu u.c.) varēs pieprasīt sešu mēnešu (iepriekš 12 mēnešu) laikā no tiesību rašanās dienas.
- **Sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas** par vecāku pabalsta saņēmējiem un bērna kopšanas pabalsta saņēmējiem pensiju apdrošināšanai, apdrošināšanai pret bezdarbu, invaliditātes apdrošināšanai tiks veiktas no 171 eiro (šobrīd no 142,29 eiro). Savukārt **bērna pirmsadopcijas aprūpes laikā par personu turpmāk veiks sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas arī invaliditātes apdrošināšanai** (šobrīd invaliditātes apdrošināšanas stāžā šo laiku neieskaita), un šīs iemaksas veiks no 171 EUR (šobrīd – no 71,14 eiro).
- **Valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu** (šobrīd – 64,03 eiro, personai ar invaliditāti kopš bērnības – 106,72 eiro) piešķirs personai, kurai nav tiesību uz valsts pensiju, nav nodarbināta un ir sasniegusi vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu (iepriekš – pabalstu piešķir, ja persona bija par 5 gadiem pārsniegusi vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu).
- Vienam no adoptētājiem, kurš adoptējis ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu vecumā līdz trim gadiem, piešķirto 10 kalendāra dienu **atvaļinājumu apmaksās 80% apmērā** no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas un par šo laiku tiks veiktas iemaksas sociālajai apdrošināšanai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- Vecāku pabalsta un bērna kopšanas pabalsta saņēmējiem tiks veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai, apdrošināšanai pret bezdarbu un invaliditātes apdrošināšanai no 171 eiro (līdz šim no 142,29 eiro).
- Pilnveidoti nosacījumi vecāku pabalsta piešķiršanai – no 2017. gada 1. janvāra tiesības uz vecāku pabalstu būs arī tad, ja darba tiesiskās attiecības ir bijušas uz grūtniecības vai dzemdību atvaļinājuma iestāšanās brīdi, bet beigušās šā atvaļinājuma laikā (līdz šim, pretendējot uz vecāku pabalstu, svarīgs nosacījums bija atrašanās darba tiesiskajās attiecībās uz vecāku pabalsta pieprasīšanas brīdi).
- **Pabalsts aizbildnim** par bērna uzturēšanu līdz sešu gadu vecumam būs 95 eiro, par bērna uzturēšanu no septiņiem līdz 18 gadiem – 114 eiro (līdz šim 45,53 eiro). VSAA no 2017. gada 1. janvāra pārrēķinās pabalsta apmēru un starpību izmaksās līdz 2017. gada 1. jūlijam (pārejas periods nepieciešams izmaiņu veikšanai VSAA informācijas sistēmās).
- Atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpes nodrošināšanu būs 171 eiro (līdz šim 49,80 eiro) Turklāt tiks veiktas arī sociālās apdrošināšanas iemaksas par periodu, kurā bērns atrodas adoptētāja aprūpē. VSAA no 2017. gada 1. janvāra pārrēķinās atlīdzības apmēru un starpību izmaksās līdz 2017. gada 1. aprīlim (pārejas periods nepieciešams izmaiņu veikšanai VSAA informācijas sistēmās).

No 2017. gada 1. aprīļa:

- **Palielinās valsts atbalstu apgādnieku zaudējušiem bērniem** – apgādnieka zaudējuma pensijas, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu minimālos apmērus. Par bērnu līdz 6 gadu vecuma sasniegšanai minimālais apmērs būs 92,5 eiro (bērnam ar invaliditāti kopš bērnības – 106,72 eiro), bet pēc bērna 7 gadu vecuma sasniegšanas – 111 eiro. VSAA pārskatīs pabalsta apmēru un par periodu no 1. aprīļa to **izmaksās ne vēlāk kā 2017. gada 30. septembrī** (pārejas periods nepieciešams izmaiņu veikšanai VSAA informācijas sistēmās).

No 2017. gada 1. oktobra:

- Pensiju indeksācijā piemēros 50% (iepriekšējo 25% vietā) no apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procentiem.